

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

BULETIN DE CONJUNCTURĂ

Anul VII nr.79

Iulie 2004

Cuprins

<i>Tendințe generale</i>	- Evoluțiile principalilor indicatori în luna iulie 2004	2
<i>Evoluția producției</i>	- Trend ascendent al producției în industrie și în construcții	3
<i>Stocuri</i>	- Creșterea stocurilor de produse finite	6
<i>Factori care limitează producția</i>	- Cererea insuficientă constituie principalul factor perturbator al activității economice în industrie și construcții.....	7
<i>Utilizarea forței de muncă</i>	- Ritm mai accentuat de reducere a personalului angajat	8
<i>Prețuri de producție</i>	- Accelerarea ritmului de creștere a prețurilor de producție.....	9
<i>Investiții</i>	- Intensificarea procesului investițional	10
<i>Profitabilitate</i>	- Creștere mai lentă a ratei profitabilității	11
<i>Secțiune grafică – evoluții sectoriale</i>		12
<i>Precizări metodologice</i>		16

Evoluțiile principalilor indicatori în luna iulie 2004

În luna iulie 2004, principalii indicatori privind activitatea economică din industrie și construcții vor avea o evoluție pozitivă potrivit majorității opiniilor exprimate de conducătorii întreprinderilor participante la sondajul de conjunctură.

Astfel, se anticipează că producția în industrie și în construcții își va menține trendul ascendent, producându-se chiar o accelerare a ritmului de creștere comparativ cu luna anterioară (soldul opiniilor¹ a crescut, în luna curentă, până la +56 la sută, comparativ cu +49 la sută în luna iunie). De asemenea, gradul mediu de utilizare a capacităților de producție este estimat la 79,4 la sută, în ușoară creștere față de nivelul înregistrat în luna iunie 2004 (78,9 la sută).

Pentru perioada analizată, participanții la sondaj estimează o intensificare a procesului de acumulare a stocurilor de produse finite, soldul pozitiv al opiniilor exprimate în acest caz majorându-se de la 4 la sută în luna anterioară la 6 la sută. Deși unele sectoare semnalează probleme legate de procesul de aprovizionare, stocurile de materii prime continuă să se situeze, în majoritatea ramurilor, la un nivel satisfăcător (conform opiniilor a circa 94 la sută dintre respondenți).

Principalii factori care afectează desfășurarea normală a procesului de producție continuă să fie reprezentați de cererea internă insuficientă, blocajul financiar, lipsa materiilor prime, evoluția cursului de schimb și nivelul dobânzilor bancare.

În luna iulie, se apreciază că va continua procesul de reducere a personalului angajat într-un ritm ușor mai ridicat decât în luna anterioară (soldul negativ al opiniilor crescând cu un punct procentual). Ponderea celor care anticipează o diminuare a efectivului de salariați s-a redus de la 24 la sută la 23 la sută, în timp ce ponderea respondenților care estimează înscrierea pe un trend ascendent a forței de muncă angajate a scăzut de la 7 la sută la 5 la sută. De menționat totuși că cea mai mare parte a respondenților (68 la sută, față de 65 la sută în luna anterioară) prevăd că evoluția efectivului de salariați va fi echilibrată.

Prețurile de producție se vor plasa în continuare pe un trend ascendent, fiind probabilă o accentuare a ritmului de creștere (soldul pozitiv a crescut de la 39 la sută la 49 la sută). Evoluția acestui indicator va fi ascendentă în opinia a 51 la sută dintre participanții la sondaj (cu 10 puncte procentuale mai mult decât în luna precedentă), iar ponderea celor care anticipează o scădere a prețurilor de producție se menține la 2 la sută. O parte însemnată din participanții la sondaj (47 la sută) anticipează însă că nu vor opera, pentru moment, modificări ale prețurilor de producție.

Efortul investițional în industrie și construcții se menține la un nivel ridicat, potrivit majorității opiniilor exprimate de participanții la sondaj, având chiar o tendință de intensificare față de luna anterioară (soldul opiniilor a crescut de la +42 la +45 la sută). În luna iulie, dinamica ratei profitabilității se va menține în spectrul pozitiv însă cu o posibilă atenuare de ritm față de luna anterioară (soldul opiniilor a scăzut de la +43 la sută la +31 la sută).

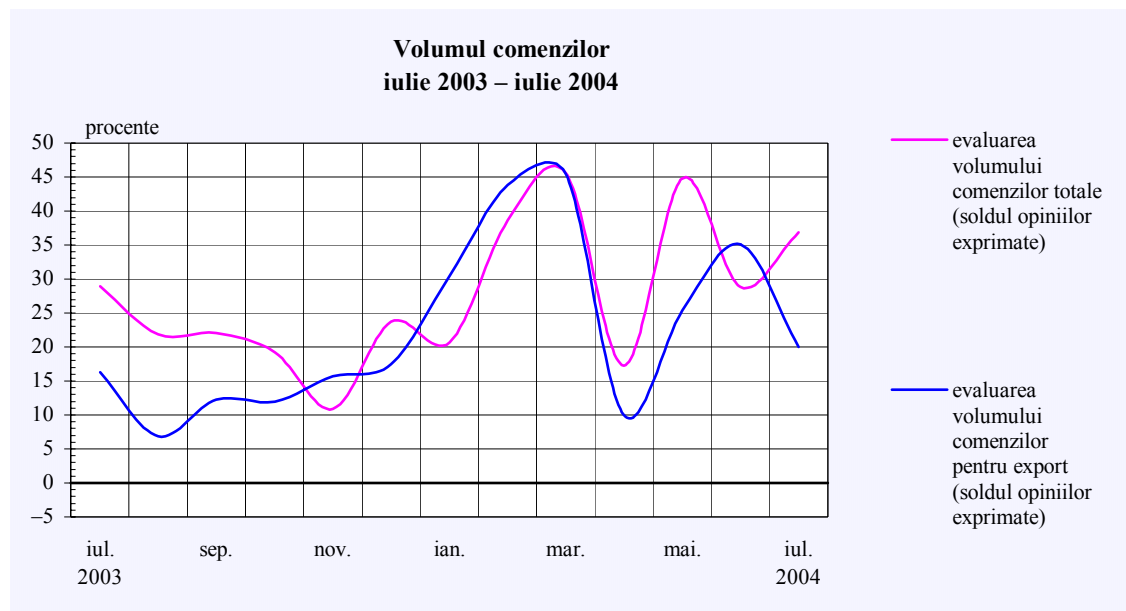
¹ Exprimă tendința indicatorului și se calculează ca diferență între ponderea opiniilor favorabile și cea a opiniilor nefavorabile.

Trend ascendent al producției în industrie și în construcții

În luna iulie 2004, se apreciază că evoluția portofoliului de comenzi va fi pozitivă, ritmul de creștere înregistrat de acesta va fi, probabil, peste nivelul din luna anterioară. Soldul pozitiv al opiniilor a crescut substanțial (de la 29 la sută la 37 la sută), în condițiile în care s-a majorat numărul managerilor care apreciază creșterea volumului de comenzi (până la 43 la sută) și s-a diminuat numărul celor care estimează o reducere a acestuia (până la 7 la sută).

Evoluții	Iun. 2004	Iul. 2004
Producția	↗	↗
Comenzi noi - total, din care:	↗	↗
Comenzi noi pentru export	↗	↗
Gradul de utilizare a capacităților de producție	78,9%	79,4%

Sectoarele economice pentru care se anticipează o dinamică accentuată a volumului de comenzi (ponderi favorabile cuprinse între 57 și 64 la sută) sunt: extracția și prepararea cărbunelui, extracția petrolului și gazelor naturale, extracția și prepararea minereurilor metalifere, construcții, industria alimentară și de băuturi, metalurgie, construcții metalice și produse din metal.

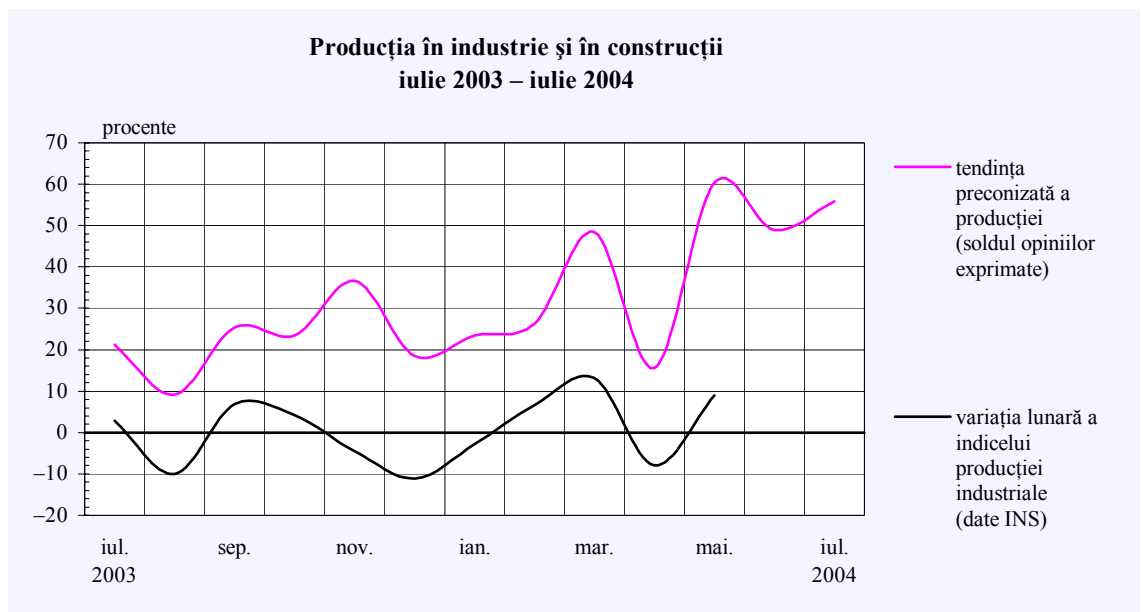
*Creșterea
portofoliului
de comenzi*

Încetinirea ritmului de creștere a producției cauzată de volumul insuficient de comenzi este posibil să se producă doar în sectorul de producție, transport și distribuție de energie electrică și termică, gaze și apă caldă (sold negativ al opiniilor de 17 la sută).

Luna iulie 2004 consemnează o diminuare a așteptărilor optimiste privind tendința portofoliului de comenzi pentru export. Astfel, s-a înregistrat o majorare a ponderii participanților la sondaj

care au anticipat o evoluție descrescătoare a volumului de comenzi (de la 6 la sută în luna anterioară la 13 la sută în luna curentă) concomitent cu reducerea numărului celor care au exprimat opinii favorabile (de la 41 la sută la 33 la sută). De un număr mai mare de comenzi pentru export vor beneficia în special sectorul de prelucrare a petrolului, cocsificarea cărbunelui și tratarea combustibililor nucleari și metalurgia (soldul pozitiv al opiniilor fiind de 72 la sută și respectiv 51 la sută). Diminuarea cererii externe este semnalată de agenți economici din industria mijloacelor de transport și din cea extractivă cu un procentaj de 54 la sută respectiv 45 la sută.

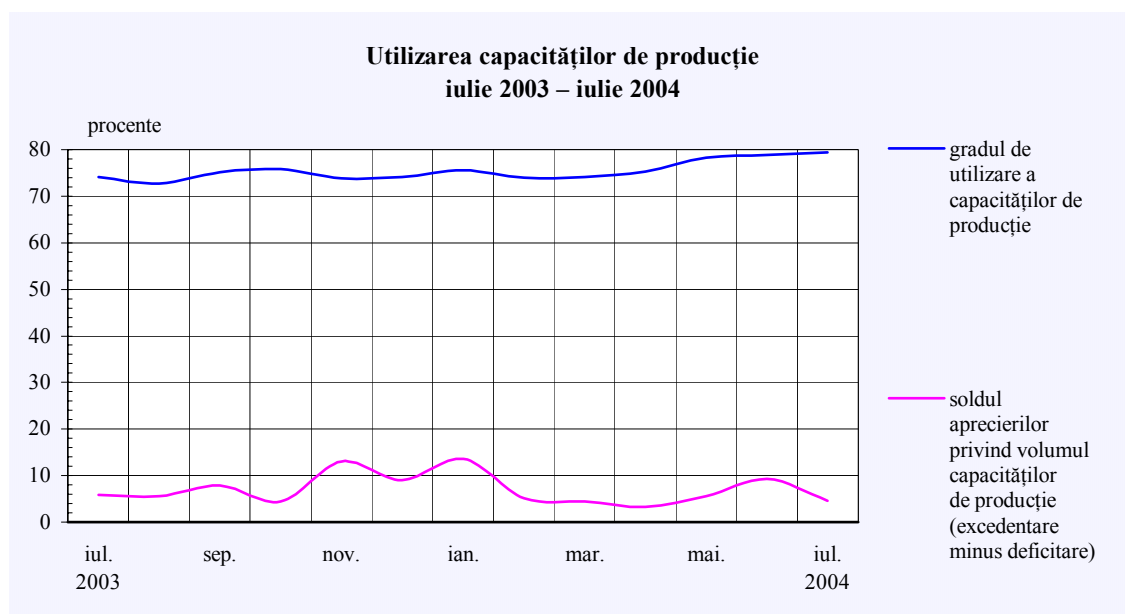
Creștere mai accelerată a producției în industrie și în construcții

Soldul pozitiv al opiniilor exprimate în cazul tendinței producției în industrie și construcții s-a majorat în luna iulie (de la 49 la sută la 56 la sută), reflectând posibilitatea intensificării ritmurilor de creștere a realizărilor din aceste sectoare. Numărul participanților la sondaj care consideră că producția realizată în luna iulie va fi mai mare decât cea din luna precedentă a crescut (de la 56 la sută la 66 la sută) concomitent cu creșterea modestă a estimărilor nefavorabile (de la 7 la sută la 10 la sută).

Soldurile opiniilor sunt semnificativ pozitive în majoritatea ramurilor (valori cuprinse între 30 și 100 la sută), indicând consolidarea trendului ascendent al realizărilor ramurii respective; scăderea producției este anticipată în industria de edituri, poligrafie și reproducerea înregistrărilor pe suport și în cea de producție a mijloacelor de transport, în cazul cărora 93 la sută și respectiv 55 la sută dintre managerii intervievați au exprimat opinii nefavorabile.

O creștere accelerată a producției este probabil să se producă în sectorul construcțiilor, 83 la sută dintre participanții la sondaj estimând dinamizarea activității în acest sector.

*Potențial
tehnologic bine
corelat cu
programul de
producție*

În ceea ce privește gradul de utilizare a capacităților de producție, în luna iulie 2004, se anticipează o creștere ușoară față de luna anterioară până la 79,4 la sută. Cele mai ridicate valori ale gradului de utilizare (între 79 și 87 la sută) au fost semnalate în construcții, în industria materialelor de construcții și a sticlei, în prelucrarea lemnului și mobilier, în industria energetică, în chimie, prelucrarea cauciucului și a maselor plastice, în industria de prelucrare a petrolului, cocsificarea cărbunelui și tratarea combustibililor nucleari, în industria textilă, de confecții și încălțăminte și în metalurgie.

În luna iulie 2004, pentru prima oară în ultimele șase luni, se remarcă scăderea până la un nivel de sub 85 la sută a ponderii opiniilor potrivit cărora potențialul tehnologic este bine corelat cu programul de producție (-8 puncte procentuale față de luna anterioară până la 81 la sută). În condițiile în care și ponderea managerilor care estimează insuficiența capacităților de producție pentru luna iulie a crescut substanțial, (cu 4 puncte procentuale) s-a produs o scădere a soldului pozitiv (- 4 puncte procentuale) până la aproximativ 5 la sută. Ramurile industriale care invocă insuficiența capacităților de producție sunt industria de prelucrare a lemnului, industria de prelucrare a petrolului, cocsificarea cărbunelui și tratarea combustibililor nucleari, și cea a editurilor, poligrafie și reproducerea înregistrărilor pe suportți (solduri negative cuprinse între 12 la sută și 93 la sută). Capacități de producție excedentare sunt indicate în producția, transportul și distribuția de energie electrică și termică, gaze și apă caldă, în industria mijloacelor de transport, în industria de mașini, echipamente și aparate electrice (solduri ale opiniilor cuprinse între +15 la sută și +24 la sută).

Stocuri

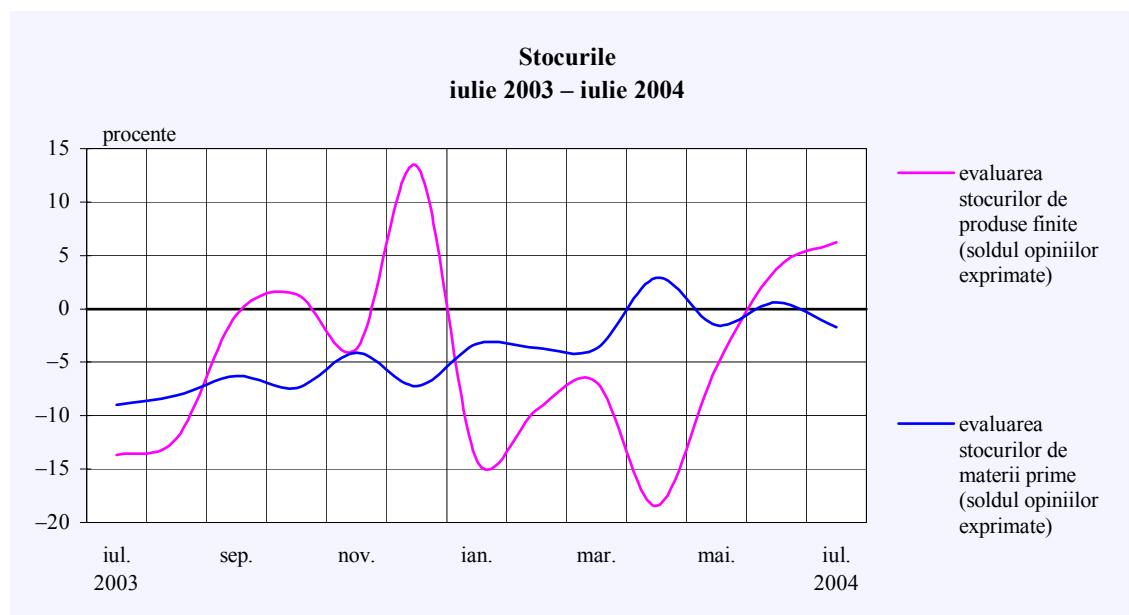
Creșterea stocurilor de produse finite

La nivelul lunii iulie se menține tendința de creștere a estimărilor privind încetinirea dinamicii activității de desfacere a produselor finite, fiind probabilă o accentuare a acumulării de stocuri (soldul pozitiv al opiniilor a crescut față de luna anterioară de la 4 la sută la 6 la sută). Proportia managerilor care anticipează majorarea stocurilor de produse finite a crescut cu 4 puncte procentuale, în timp ce ponderea celor care prevăd o accentuare a procesului de absorbție s-a majorat doar cu un punct procentual.

Evoluții	Iun. 2004	Iul. 2004
Stocurile de produse finite	↗	↗
Stocurile de materii prime	↗	↘

Creșterea stocurilor de produse finite este semnalată îndeosebi în industria extractivă, în producția, transportul și distribuția de energie electrică și termică, gaze și apă caldă și în edituri, poligrafie, și producerea înregistrărilor pe suporturi (solduri pozitive ale opiniilor cuprinse între 41 la sută și 94 la sută). Stocurile de produse finite se vor reduce în special în industria mijloacelor de transport și în industria chimică (solduri negative ale opiniilor de 55 și respectiv 66 la sută).

Creșterea
stocurilor de
produse finite

În ceea ce privește stocurile de materii prime, în luna iulie 2004, comparativ cu luna anterioară, se observă menținerea aproximativ constantă a ponderii participanților la sondaj care apreciază că dispun de un nivel suficient al acestora (94 la sută).

A crescut în schimb, proporția respondenților care invocă dificultăți în aprovizionarea cu materii prime (cu un punct procentual) până la 4 la sută, concomitent cu scăderea ponderii deținute de participanții la sondaj care apreciază că dispun de stocuri peste nivelul necesar (-1 punct procentual, până la nivelul de 2 la sută). Aceste evoluții sunt reflectate de soldul opiniilor care,

în luna iulie, a devenit negativ (2 la sută). Cele mai multe opinii referitoare la insuficiența stocurilor de materii prime provin din industria ușoară și din industria materialelor de construcții și a sticlei (solduri negative ale opiniilor de 12 și respectiv 13 la sută).

Cererea insuficientă constituie principalul factor perturbator al activității economice în industrie și construcții

*Factori care
limitează
producția*

Și în luna iulie 2004, cererea insuficientă continuă să reprezinte principala cauză care limitează nivelul producției industriale și de construcții, deși ponderea managerilor care invocă acest factor a scăzut, comparativ cu luna anterioară, de la 41 la sută la 35 la sută. Portofoliul de comenzi este considerat suboptimal de toți operatorii din industria de mijloace ale tehnicii de calcul și de birou și din industria de edituri, poligrafie și reproducerea înregistrărilor pe suporturi, precum și de trei sferturi din numărul operatorilor din industria chimică.

Circa 25 la sută dintre participanții la sondaj estimează că blocajul financiar rămâne și în luna iulie unul din principalii factori perturbatori ai activității economice. Problemele de solvabilitate și plățile restante sunt reclamate de toți operatorii participanți la sondaj din industria de mijloace ale tehnicii de calcul și de birou și de majoritatea operatorilor din industria chimică și din industria de mașini, echipamente și aparate electrice.

Un alt factor cu influență negativă asupra activității industriale îl reprezintă și disfuncționalitățile în procesul de aprovizionare cu materii prime. Acest fenomen afectează în special industria mijloacelor de tehnică de calcul și de birou și cea privind extracția și prepararea cărbunelui, a petrolului, a gazelor naturale și a minereurilor metalifere.

Potrivit opiniei exprimate de 14 la sută dintre participanții la sondaj, desfășurarea normală a activității de producție este afectată în principal de deprecierea monedei naționale, ale cărei efecte sunt mai puternic resimțite în industria de prelucrare a petrolului, cocsificarea cărbunelui și tratarea combustibililor nucleari, în industria alimentară și în cea chimică (proporții cuprinse între 26 la sută și 49 la sută).

Ratele dobânzilor practicate de băncile comerciale în relația cu clienții nebancari sunt considerate ca principal factor restrictiv în finanțarea procesului de producție și a investițiilor în luna curentă de aproximativ 11 la sută dintre respondenți. Agenții economici care au făcut astfel de estimări sunt în special din industria mijloacelor de tehnică de calcul și de birou (68 la sută) și din industria chimică (49 la sută).

Utilizarea
forței de muncă

Ritm mai accentuat de reducere a personalului angajat

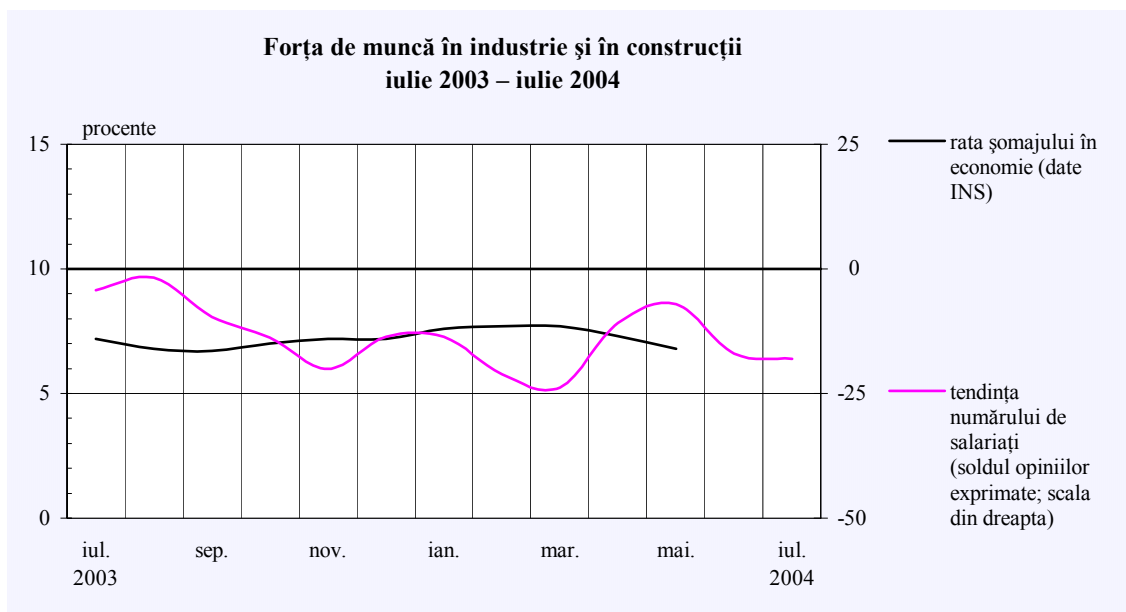
În luna iulie, deși anticipațiile privind reducerea forței de muncă ocupate în industrie și construcții s-au diminuat, soldul negativ al opiniilor a crescut față de luna anterioară (de la 17 la sută la 18 la sută) pe fondul scăderii ponderii celor care estimează suplimentarea personalului (de la 7 la sută la 5 la sută).

Reducerile de personal vor afecta cu precădere industria mijloacelor de tehnică de calcul și de birou și cea a mijloacelor de transport, unde peste 60 la sută din operatorii economici care au participat la sondaj anticipează disponibilizări de personal. Aceeași tendință se observă în industria extractivă, soldul negativ al opiniilor fiind de 55 la sută.

La nivelul majorității ramurilor industriale, este așteptată o evoluție echilibrată în ceea ce privește numărul de angajați, ponderea celor care apreciază un nivel stabil al acestui indicator fiind în luna iulie de 68 la sută.

Valori pozitive mai consistente ale soldului opiniilor se înregistrează numai în construcții (17 la sută).

*Intensificarea
ritmului de
scădere a
personalului
angajat*

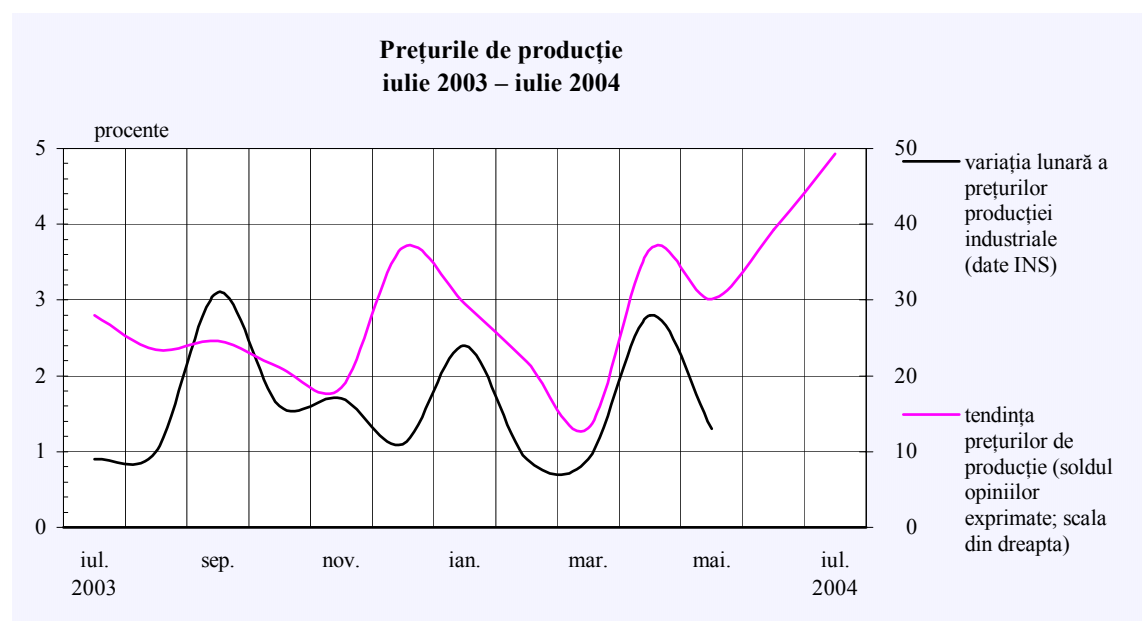

Accelerarea ritmului de creștere a prețurilor de producție

În luna iulie 2004, este anticipată o accelerare a ritmului de creștere a prețurilor de producție, comparativ cu luna anterioară ponderea agenților economici care preconizează un trend ascendent al acestui indicator majorându-se cu 10 puncte procentuale, până la nivelul de 51 la sută, în timp ce estimările privind reducerea prețurilor s-au menținut constante (2 la sută). De remarcat că ponderea participanților la sondaj care nu vor modifica prețurile practicate a scăzut în luna iulie până la 47 la sută, plasându-se pentru prima oară de la începutul anului sub nivelul de 50 la sută. În aceste condiții, soldul pozitiv al opiniilor a crescut de la 39 la sută la 49 la sută.

Opiniile care indică stabilitatea prețurilor de producție sunt predominante în industria mijloacelor tehnicii de calcul și de birou, în cea a materialelor de construcții și a sticlei, în edituri, poligrafie și reproducerea înregistrărilor pe suporturi precum și în producția, transportul și distribuția de energie electrică și termică, gaze și apă caldă, procentajul acestora depășind 85 la sută. Semnale de creștere a prețurilor provin în special din industria de prelucrare a petrolului și cocsificare a cărbunelui, din metalurgie, construcții metalice și produse din metal și din industria mijloacelor de transport, ponderile celor care au răspuns în acest sens fiind cuprinse între 96 la sută și 56 la sută.

Aprecierile favorabile scăderii prețurilor de producție sunt ne semnificative, deținând o pondere mai consistentă doar în construcții (11 la sută dintre respondenți).

*Intensificarea
ritmului de
creștere a
prețurilor de
producție*

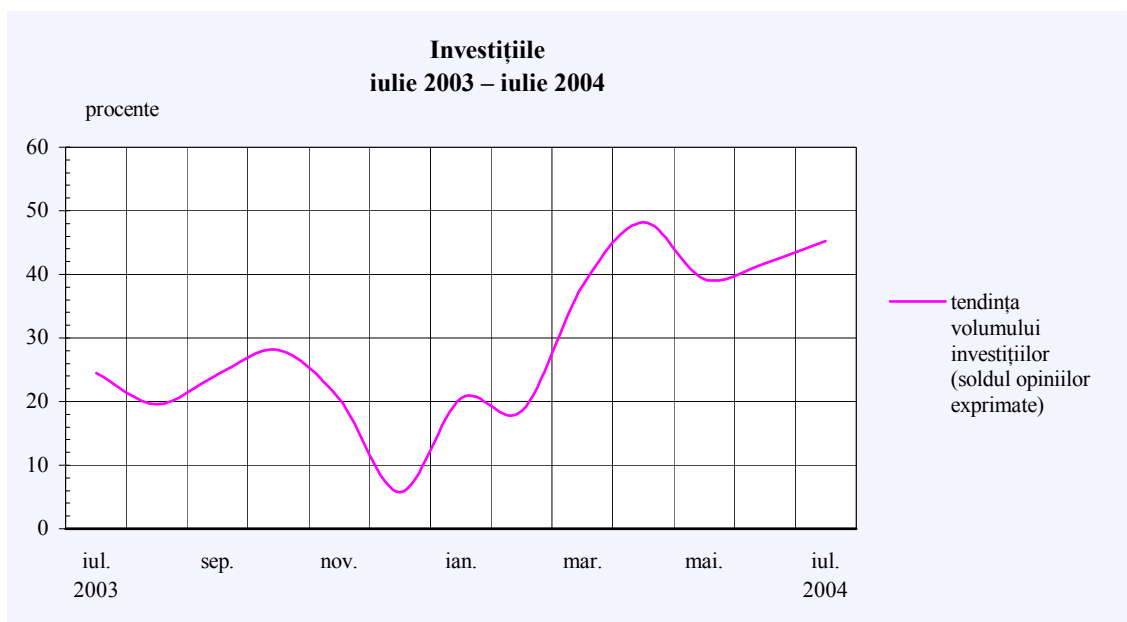
Investiții

Intensificarea procesului investițional

În luna iulie se estimează consolidarea trendului ascendent al procesului investițional, ponderea respondenților care preconizează această evoluție fiind de aproximativ 50 la sută. Ponderea opiniilor negative a crescut ușor până la 4 la sută. În aceste condiții, soldul pozitiv al opiniilor s-a majorat până la 45 la sută, reflectând intensificarea ritmului de creștere a efortului investițional.

O dinamizare a procesului investițional este probabil să se producă în edituri, poligrafie și reproducerea înregistrărilor pe suport, în industria energetică, metalurgie, construcții metalice și produse din metal și în industria de mașini, echipamente și aparate electrice, ponderea agenților economici care s-au exprimat în acest sens variind între 93 la sută și 54 la sută.

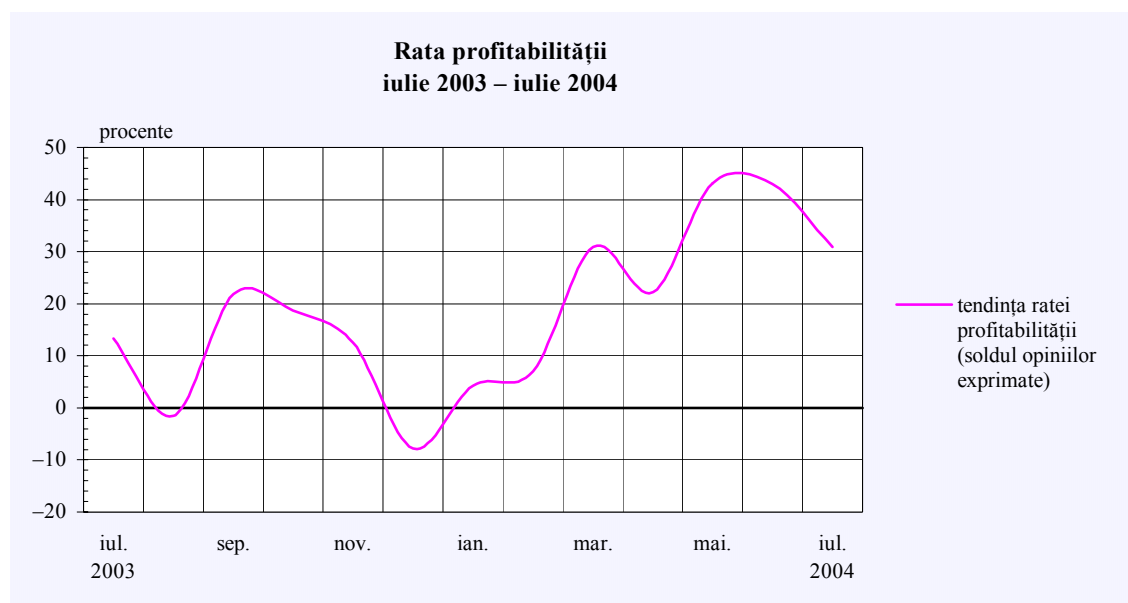
Evoluție pozitivă a activității de investiții

Industria mijloacelor de tehnică de calcul și de birou, echipamente, aparate de radio, televiziune și comunicații, aparatură și instrumente medicale, de precizie, optică și ceasornicărie rămâne și la nivelul lunii iulie ramura cu cele mai multe opinii nefavorabile referitoare la evoluția investițiilor, concretizate într-un sold negativ al opiniilor de 68 la sută.

Creștere mai lentă a ratei profitabilității

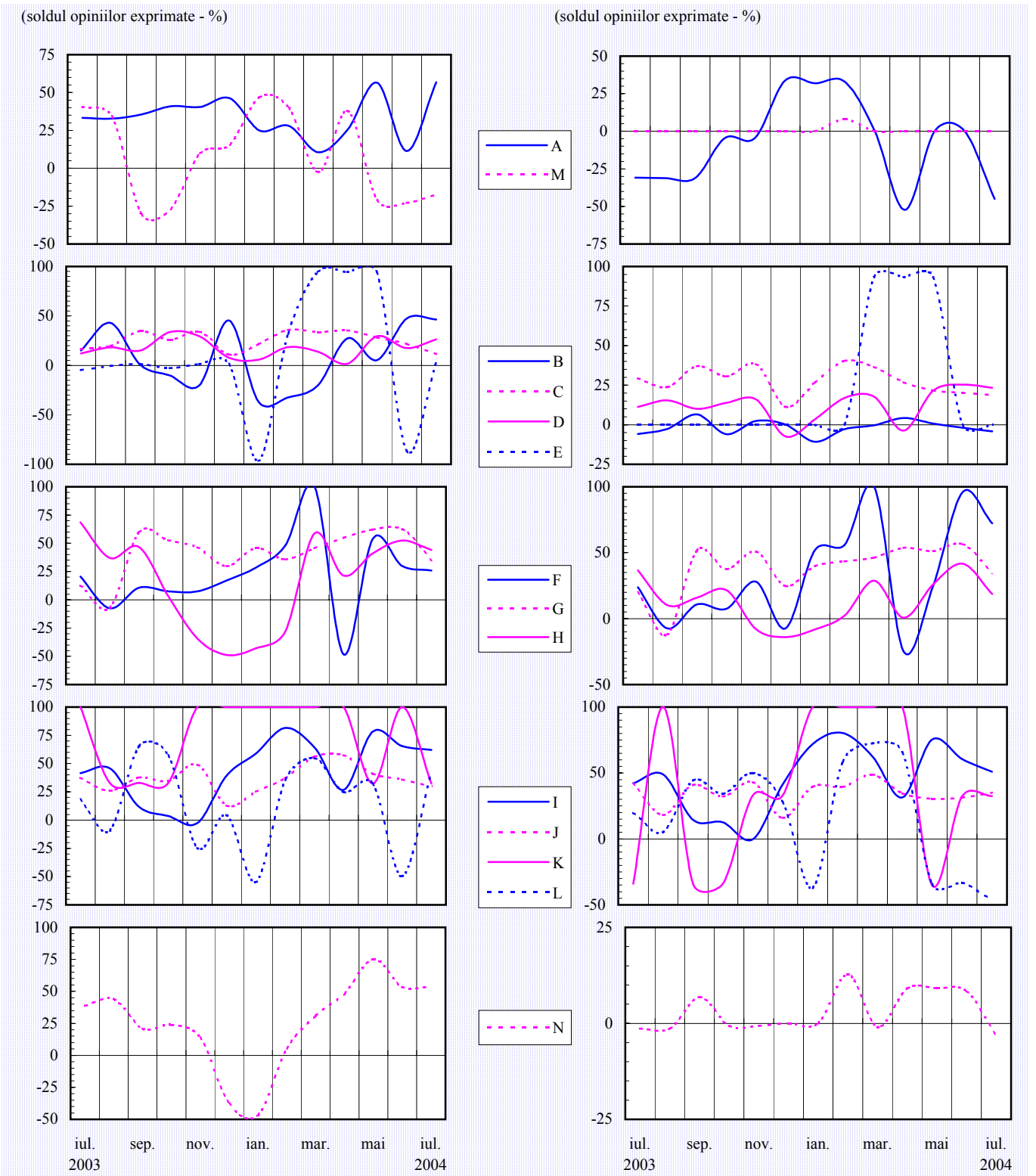
În luna iulie 2004, participanții la sondaj anticipează o dinamică pozitivă a ratei profitabilității, producându-se probabil o atenuare a ritmului de creștere, în condițiile în care soldul pozitiv al opiniilor s-a redus față de luna anterioară cu 12 puncte procentuale până la nivelul de 31 la sută. Indicatorul se plasează pe un trend ascendent în opinia a 37 la sută dintre managerii chestionați și are o tendință descendentă potrivit așteptărilor a 6 la sută dintre respondenți, cu 3 puncte procentuale peste ponderea din luna iunie. Ponderea participanților care prevăd o evoluție constantă a ratei profitabilității a crescut ușor (+3 puncte procentuale), până la 49 la sută. Față de luna anterioară, a scăzut numărul sectoarelor în care ponderea celor care anticipează o îmbunătățire a profitabilității este de peste 50 la sută. Astfel, creșterea profitabilității se prefigurează în principal în ramuri precum industria de edituri, poligrafie și reproducerea înregistrărilor pe suporturi, industria metalurgică și cea energetică (soldul opiniilor variază în sectoarele menționate între 95 la sută și 61 la sută).

Diminuări ale ratei profitabilității sunt semnalate în industria mijloacelor de tehnică de calcul și de birou, echipamente, aparate de radio, televiziune și comunicații, aparatură și instrumente medicale, de precizie, optică și ceasornicărie (sold negativ al opiniilor de 68 la sută).

Evaluarea volumului comenzilor totale

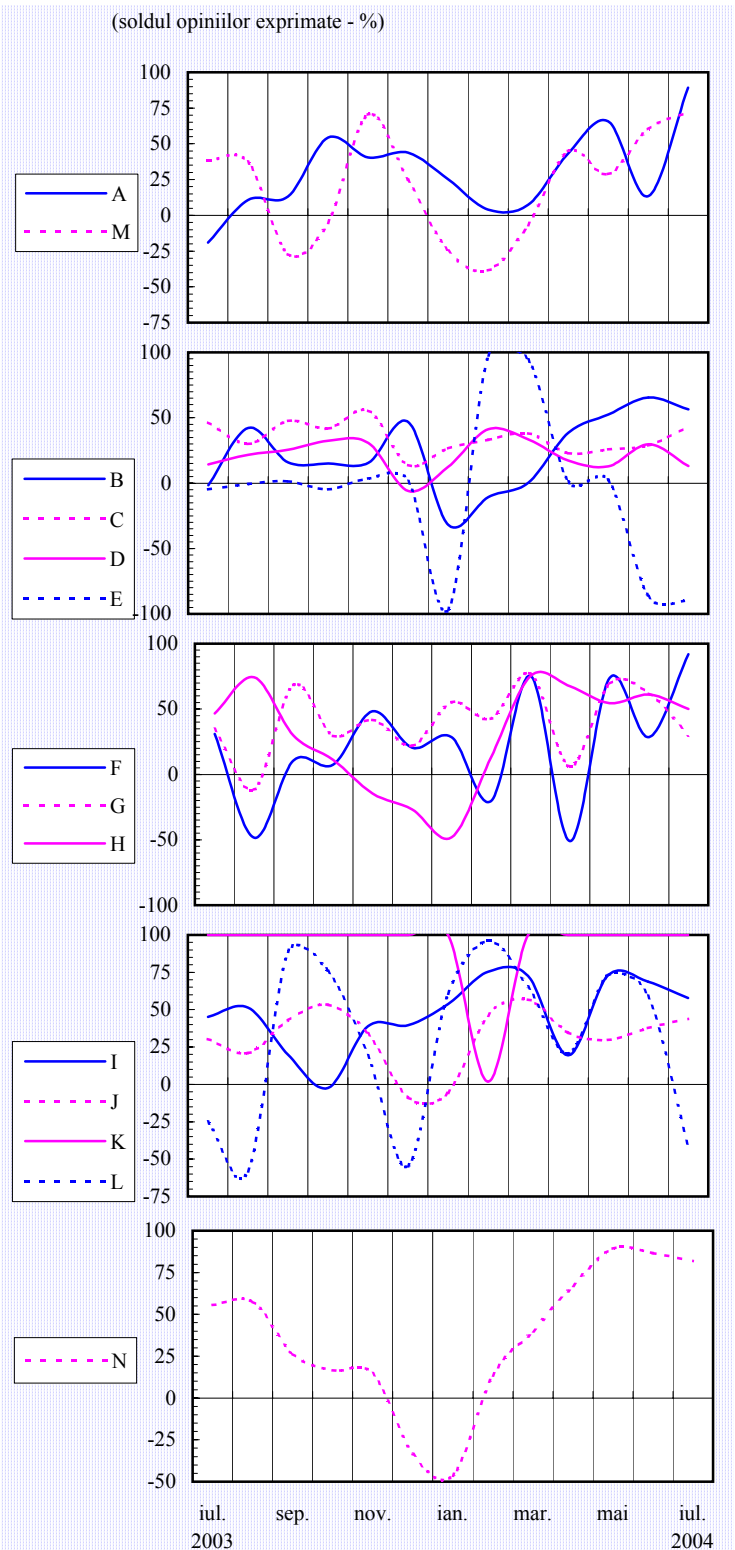
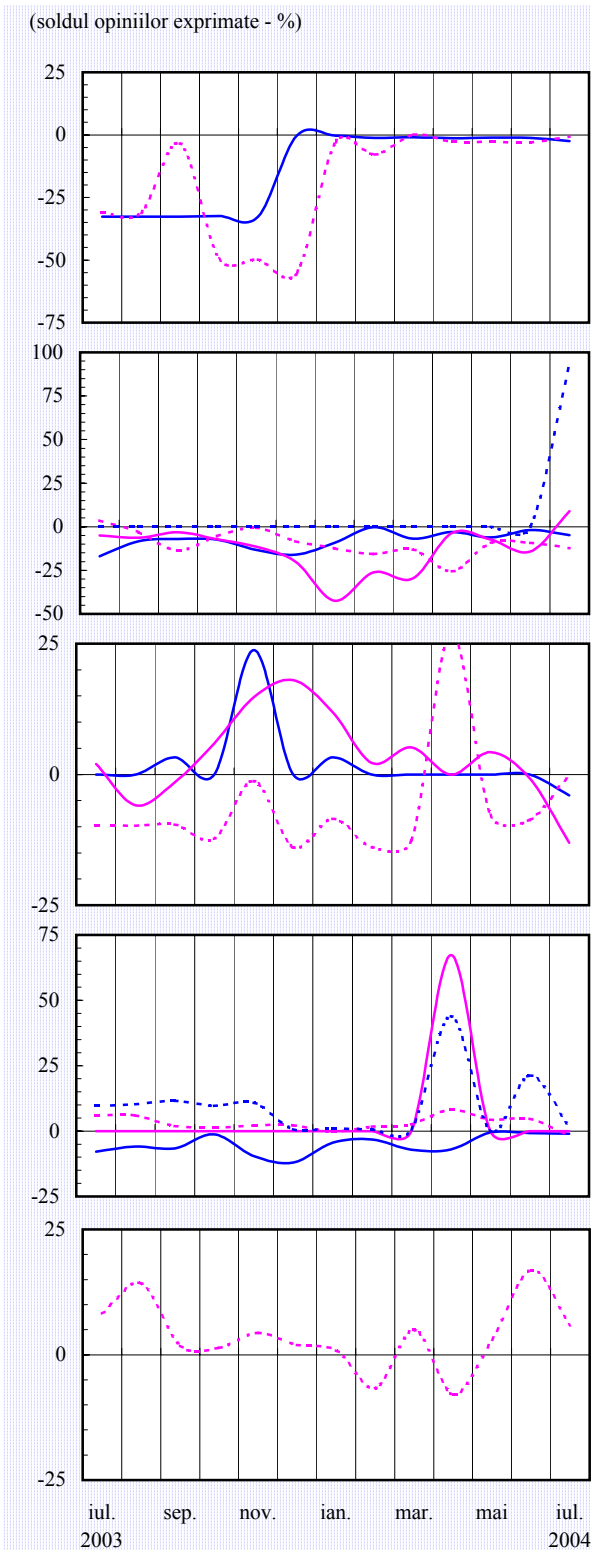
Evaluarea volumului comenzilor pentru export

Notă: Literele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 16).

Evaluarea stocurilor de materii prime

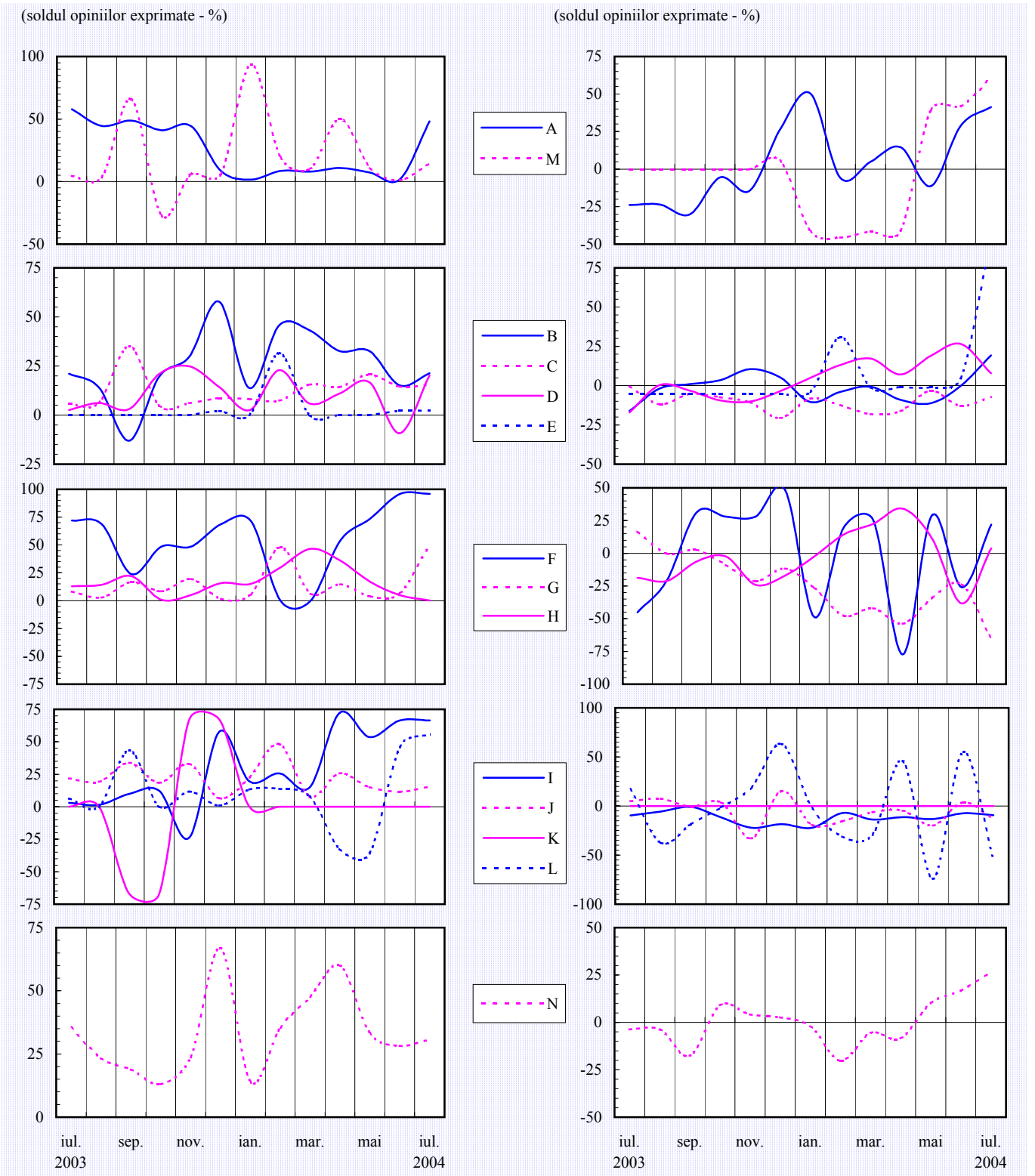
Tendința preconizată a producției

Notă: Literele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 16).

Tendința prețurilor de producție

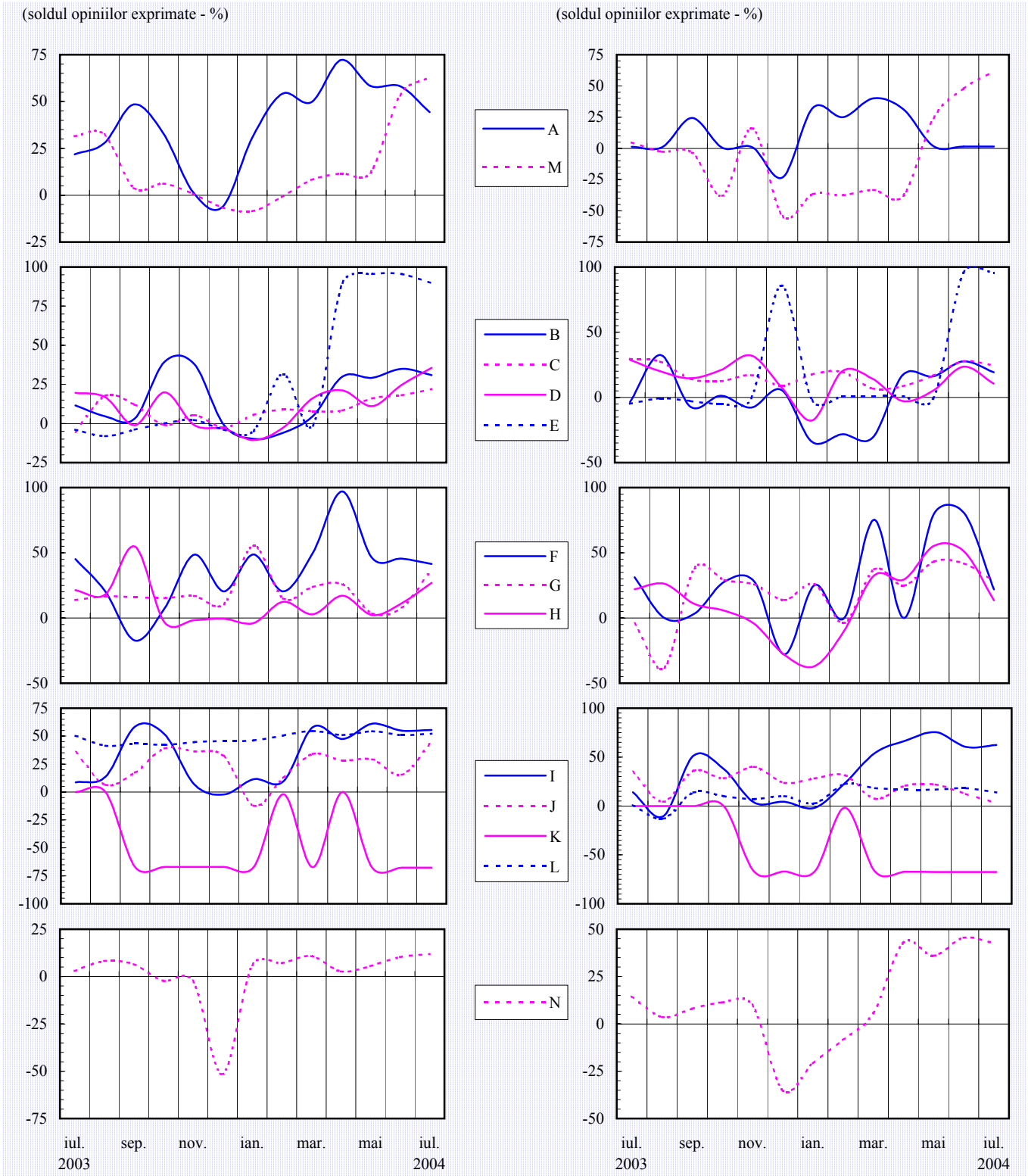
Evaluarea stocurilor de produse finite

Notă: Literele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 16).

Evaluarea investițiilor

Evaluarea ratei profitabilității

Notă: Literele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 16).

Precizări metodologice

Sondajul de conjunctură se desfășoară cu sprijinul sucursalelor Băncii Naționale a României și cuprinde un eșantion național de peste 380 unități industriale și de construcții, selectate astfel încât să fie reprezentative pentru economia județelor și, de preferință, să fie diferite ca dimensiune și profil.

Întreprinderile cuprinse în eșantion fac parte din următoarele ramuri:

- A - extracția și prepararea cărbunelui; extracția petrolului și gazelor naturale; extracția și prepararea minereurilor metalifere; alte activități extractive;
- B - alimentară și băuturi; produse din tutun;
- C - textilă și produse textile; confecții din textile, blănuri și piele; pielărie și încălțăminte;
- D - prelucrarea lemnului; celuloză, hârtie și carton; mobilier;
- E - edituri, poligrafie și reproducerea înregistrărilor pe suport;
- F - prelucrarea petrolului, cocsificarea cărbunelui și tratarea combustibililor nucleari;
- G - chimie și fibre sintetice și artificiale; prelucrarea cauciucului și a maselor plastice;
- H - materiale de construcții; industria sticlei, porțelanului și faianței;
- I - metalurgie; construcții metalice și produse din metal;
- J - mașini și echipamente; echipamente și aparate electrice;
- K - mijloace ale tehnicii de calcul și de birou; echipamente, aparate de radio, televiziune și comunicații; aparatură și instrumente medicale, de precizie, optică și ceasornicărie;
- L - mijloace de transport;
- M - producția, transportul și distribuția de energie electrică și termică, gaze și apă caldă;
- N - construcții.

Sondajul efectuat asigură respectarea principiului statistic al confidențialității datelor individuale.

Pentru completarea răspunsurilor la întrebările chestionarului, se cere aprecierea calitativă a tendinței indicatorilor economici, prin marcarea uneia dintre variantele: ascendent, descendent, suficient, insuficient, normal, nemodificat, etc.

Prin prelucrarea datelor, se obține procentajul opiniilor exprimate pentru fiecare dintre variantele de răspuns, iar apoi se calculează soldul acestora, prin diferența dintre totalul opiniilor ce se exprimă pentru "ascendent" ("mai mult decât suficient") și totalul opiniilor care se exprimă pentru "descendent" ("insuficient"). Procentajul răspunsurilor care indică stabilitate sau normalitate în evoluția indicatorilor nu este luat în calculul acestui sold.

Pentru a asigura omogenitatea datelor, eșantionul de întreprinderi se menține pe timp de minimum 12 luni calendaristice.

Pentru agregarea datelor la nivel național se folosesc trei criterii de ponderare, și anume: cifra de afaceri, numărul de personal la data de 31 decembrie a anului anterior și numărul de personal în luna anterioară efectuării sondajului.

N o t ă

*Redactarea buletinului a fost finalizată la data de 16 iulie 2004.
Agregarea și prelucrarea informațiilor furnizate de sucursalele Băncii Naționale
a României, redactarea și tehnoredactarea buletinului au fost realizate de
Direcția Studii și Publicații, tel. 021/312.43.75, fax 021/314.97.52.
Reproducerea publicației este interzisă, iar utilizarea datelor în diferite lucrări
este permisă numai cu indicarea sursei.
internet: <http://www.bnro.ro>*